

El carrer de les Camèlies

Mercè Rodoreda

El carrer de les Camèlies

Un dia vaig explicar a la Paulina que feia molt de temps havia vist un cavall amb la pell d'una anca oberta i amb la carn tota voltada de mosques encastades. I que me'n recordava perquè aquell cavall tenia els ulls tristos. Ella em va dir que mai no s'havia fixat en els ulls dels cavalls però en els de les persones sí, i que si les dones no es pintessin els ulls els tindrien ensopits. Va dir que un dia ens els pintàrem i sortiríem a passejar amb els ulls ben pintats, per agradar.

Ho vam fer el dia que la senyora Magdalena va anar a casa del dentista perquè l'arrel d'una dent creixia i se li anava ficant pel paladar. Vam anar al cobert amb un tap de suro i una capsa de mistos. La Paulina va tallar una llenqueta de suro, li va fer punta com si fos un llapis i jo vaig acostar un misto encès al tap i vaig cremar tot un cantell. Després vam passar el llapis pel negre, ens vam pintar els ulls i ens vam fer les celles més gruixudes. Quan vam sortir al carrer els ulls em feien nosa. Vam anar carrer avall i el cor em batia molt fort només de pensar en la cara que faria la primera persona que em veiés amb aquells ulls de senyora. Va ser un home que tenia una cama de debò i l'altra de fusta, i ens va passar pel costat sense mirar-nos. Després van venir dues senyores carregades amb cistells i una senyora molt vella acompanyada d'una senyora més jove, que tampoc no es va adonar de nosaltres. Però un noi, que devia ser estudiant perquè duia llibres a sota el braç, se'ns va plantar davant i va dir que ens havíem de rentar la cara. La Paulina li va donar una empenta tan forta que els llibres li van caure a terra. Vam pujar el carrer de Verdi corrent i cridant, agafades de les mans. A l'entrada del carrer de les Camèlies un nen jugava a fer muntanya de fang: en vaig agafar un grapat i el vaig encastar a la paret de la senyora Rius.

De tot això me'n recordo molt bé i ho explico perquè va ser el dia que vaig tornar a veure l'Eusebi. Després de tants anys. M'estava menjant una poma que m'havia donat la Paulina i tot d'una vaig sentir un xiulet al peu del reixat. El jardí va fer un giravolt de branques i de fulles, i de molt lluny em va venir una onada de records: la roda, els coets, les agulles de pi i les bales de vidre llistades d'espès i de clar rodolant per una dreuera amb pedres i pols. Havien passat dos anys de la guerra i l'Eusebi, al peu del reixat, alt i prim, amb la camisa descordada i amb els cabells mal tallats, amb un rínxol al front, ja era un home. Vaig girar el cap i em vaig acostar al reixat mig d'esma, i sense dir res vaig encastar el front als ferros. Em va tocar els clotets de les galtes. Al cap d'uns quants dies vam començar a sortir junts. Jo aleshores vivia ensopida, sense ganes de ficar-me al llit quan n'era fora i sense ganes de llevar-me quan era a dins. Recordo un camí de terra forta i una atzavara amb les flors com un fanal i el sol ponent al darrera. Una nit vam anar a la barraca, el seu germà havia mort a la guerra, i ja no vaig tornar mai més a casa. I era com si la casa i els senyors que m'havien recollit, amb les tasses de til·la i la torratxa i la butaca groga i la història de la imperdible i del paper, fossin una d'aquelles històries que s'expliquen a les criatures per fer-los por a les nits d'hivern o per fer-los alegria, segons com siguin. La Paulina ens va veure marxar.